

Σχολική Μονάδα: 3ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ

Σχολικό Έτος: 2023 - 2024

Τίτλος Δράσης: Βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των μαθητών / μαθητριών

Στόχος Βελτίωσης:

Σκοπός του σχεδίου δράσης είναι η βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των μαθητών/τριών, η ενίσχυση της επικοινωνίας, της συνεργασίας, της αλληλεγγύης και της εμπιστοσύνης, ώστε να δημιουργηθεί ένα ασφαλές, ευχάριστο και δημιουργικό περιβάλλον μάθησης.

Άξονας: Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

Στόχοι –Αναγκαιότητα

Ένας από τους βασικότερους λόγους που επιλέξαμε την υλοποίηση του σχεδίου δράσης που αφορά τις σχέσεις μεταξύ των μαθητών/τριών είναι η ανάγκη της διαμόρφωσης ενός θετικού κλίματος συνεργασίας, ενσυναίσθησης και συναισθημάτων ασφάλειας εντός της σχολικής μονάδας. Η Προσχολική Εκπαίδευση είναι σημαντική για τη σχολική ζωή των παιδιών καθώς θεωρείται η αφετηρία και η βάση της σχολικής ζωής τους. Κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στο Νηπιαγωγείο οι μαθητές/τριες, μέσα από βιωματικές δράσεις, εκπαιδεύονται στον αλληλοσεβασμό, στην ειρηνική επίλυση των διαφορών και των συγκρούσεων, στη γόνιμη και δημιουργική συνεργασία προς το κοινό όφελος της ομάδας. Θεωρούμε ότι με την εκπαίδευση στην ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των μαθητών/τριών από την προσχολική ηλικία συμβάλλουμε στην μακροπρόθεσμη και σημαντική, μείωση και εξάλειψη των φαινομένων αποκλεισμού και περιθωριοποίησης μερίδας μαθητών/τριών. Το σχέδιο δράσης στοχεύει:

- στην ανάπτυξη παιδαγωγικών πρακτικών διαχείρισης προβληματικών καταστάσεων μεταξύ των μαθητών/τριών,
- στη δημιουργία ενός, κοινού συμφωνηθέντος, πλαισίου κανόνων όπου θα το σέβονται όλοι οι μαθητές/τριες,
- στην ανάπτυξη ενισχυτικών και αντισταθμιστικών παρεμβάσεων όταν κάνουν την εμφάνισή τους φαινόμενα αποκλεισμού από την ομάδα,
- στην από κοινού συμφωνία των συνεπειών παραβίασης των κανόνων,
- στη διαμόρφωση κλίματος ασφάλειας όπου οι μαθητές/τριες θα μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους (π.χ. στενοχώρια, θυμό κλπ.) και
- στη διαμόρφωση κουλτούρας αλληλοϋποστήριξης και αλληλοβοήθειας, ώστε όλοι οι μαθητές/τριες να συνειδητοποιήσουν ότι η δυναμική της ομάδας εξαρτάται από τη γνήσια ομαδικότητα και σύμπνοια και γι' αυτό το λόγο όλα τα μέλη της θα πρέπει να νιώθουν και να είναι αναπόσπαστο και ουσιαστικό μέρος του συνόλου.

Ενέργειες που υλοποιήθηκαν

Γίνεται προγραμματισμός και χρονικός προσδιορισμός όλων των ενεργειών προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του σχεδίου δράσης με την εθελοντική συμμετοχή και της εκπαιδευτικού των αγγλικών, η οποία, οργανικά, ανήκει σε άλλη σχολική μονάδα.

Η ομάδα των εκπαιδευτικών διαπιστώνει ότι οι σχέσεις μεταξύ των μαθητών και μαθητριών χρήζουν βελτίωση καθότι η μαθητική δύναμη του σχολείου μας αποτελείται από 7 προνήπια και 3 νήπια, εκ των οποίων τα 6 είναι αγόρια και τα 4 κορίτσια. Σε γενικές γραμμές συνεργάζονται αρμονικά κατά τη διάρκεια του ελεύθερου παιχνιδιού και επιλύουν συγκρούσεις ή διαφωνίες, όταν αυτές προκύπτουν.

Ωστόσο, σε κάποιες περιπτώσεις, έχει παρατηρηθεί, ότι κάποια προνήπια δυσκολεύονται να ενταχθούν στην ομάδα και να συνεργαστούν στο παιχνίδι. Συνήθως σχηματίζουν σταθερή ομάδα 2-3 «οικείων» παιδιών και δεν επιτρέπουν εύκολα την ένταξη άλλων που επιθυμούν να είναι μέλη της ομάδας. Το ίδιο συμβαίνει και με την ομάδα των αγοριών που σε κάποιες περιπτώσεις δεν επιτρέπουν την ένταξη των κοριτσιών στην ομάδα τους. Συνήθως παίζουν σε ήδη διαμορφωμένες ομάδες 3-4 αγοριών και δυσκολεύονται να διαχειριστούν το παιχνίδι με ευρύτερο σύνολο παιδιών.

Δύσκολο και συχνά μη λειτουργικό κρίνεται το παιχνίδι όταν ορισμένα προνήπια, δεν μπορούν να διαχειριστούν το συναίσθημα της αποτυχίας, καθώς και όταν, κυρίως τα αγόρια, επιλέγουν να εντάσσονται στο παιχνίδι τους μάχες σούπερ ηρώων ή πόλεμο, δημιουργώντας έτσι εντάσεις, στο πλαίσιο των οποίων, ορισμένα παιδιά που διατηρούν πιο ήρεμο προφίλ, να δυσκολεύονται να ενσωματωθούν.

Επίσης ορισμένα προνήπια δυσκολεύονται ακόμα να διαχειριστούν την επίλυση μιας διαφωνίας, με αποτέλεσμα να ζητούν την υποστήριξη του εκπαιδευτικού, ο οποίος ως διαμεσολαβητής της κρίσης παρεμβαίνει, προκειμένου να φέρει τη συναισθηματική ισορροπία.

Βάσει των παραπάνω, κρίνεται αναγκαίο να γίνει η εξής ιεράρχηση στα προβλήματα και να προχωρήσουμε σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα του σχεδίου δράσης στην προσπάθεια βελτίωσης ως εξής:

- Προσπάθεια διαμόρφωσης μεγαλύτερων ομάδων που θα παίζουν και θα συνεργάζονται αρμονικά στο πλαίσιο των οργανωμένων δραστηριοτήτων και του ελεύθερου παιχνιδιού.
- Ενίσχυση της αυτονομίας των μικρότερων μαθητών, προκειμένου να μπορούν να διαχειρίζονται και να ξεπερνούν μόνοι τους τις μικρής σημασίας καθημερινές διαφωνίες, χωρίς να αποζητούν με το παραμικρό την υποστήριξη του εκπαιδευτικού.
- Προσπάθεια διαμόρφωσης μεικτών ομάδων (αγοριών-κοριτσιών, νηπίων-προνηπίων) με ενσωμάτωση και των καινούριων μαθητών της σχολικής μονάδας που ακόμα δεν έχουν αισθανθεί ότι έχουν ενταχθεί δυναμικά σε μία παρέα.
- Ευρύτερη καλλιέργεια της νοοτροπίας ότι μία τάξη είναι μία ομάδα, ενιαία, ενωμένη και δυνατή και ότι από αυτήν την ένωση προκύπτουν κάθε φορά τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.
- Προσπάθεια τακτικής επικοινωνίας και συνεργασίας με τους γονείς, ώστε από κοινού, να διδάξουμε στους μικρούς μας μαθητές, την αξία της αποτυχίας ως κίνητρο που μπορούν να τα κάνουν καλύτερα.
- Γενικότερη καλλιέργεια και ενίσχυση στα παιδιά της σκέψης ότι στο σχολείο «είναι σημαντικό να είμαι χαρούμενος, αλλά παράλληλα να κατανοώ και να σέβομαι όσα κάνουν χαρούμενους και τους γύρω μου, προσπαθώντας να βρίσκω, κατά προτίμηση μόνος/η μου, τη σωστή ισορροπία κάθε φορά». Οι σχετικές δράσεις είναι αναρτημένες στο ιστολόγιο του σχολείου:
 - padlet θεματικών ενοτήτων, εργαστηρίων δεξιοτήτων και καινοτόμων προγραμμάτων και
 - padlet Αγγλικών και συμπεριλαμβάνονται στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων (ΕΔ), στις Θεματικές Ενότητες (ΘΕ) και στα Καινοτόμα Προγράμματα: α) Πολιτιστικών Θεμάτων (ΠΘ) και Αγωγής Υγείας (ΑΥ). Βλέπε σχετικά:
<https://blogs.sch.gr/3nippam/>
<https://padlet.com/kaititsiliakou/2023-24-kqves4wcf11y7j9>
<https://padlet.com/tanidou/my-english-class-42q20itjs6837ryq>

Αποτελέσματα της Δράσης

Στο σύνολό της, η δράση είχε θετικά αποτελέσματα με τη συνεργασία και των γονέων/κηδεμόνων. Αυτό που κυρίως παρατηρήθηκε ήταν η προσπάθεια των νηπίων να επιλύουν τις διαφορές και τις μικροσυγκρούσεις τους με τα λόγια και με εξήγηση του συναισθήματός τους. Προσπαθούσαν να ελέγξουν τον θυμό ή τον εκνευρισμό τους, επιλέγοντας την

ειρηνική διευθέτηση ενός προβλήματος, ενώ παρατηρήθηκε να ζητούν σταδιακά λιγότερο συχνά τη βοήθεια της εκπαιδευτικού, προκειμένου να λειτουργήσει ως μεσολαβητής στη διευθέτηση μίας κρίσης. Η σημαντική μείωση της γκρίνιας ακόμα και για ασήμαντα θέματα, η ωριμότερη εκτίμηση των καταστάσεων συνολικά, η σταδιακά αυξημένη αυτονομία των παιδιών στο πλαίσιο διαχείρισης μιας κρίσης, η συνολικά αρμονικότερη συνύπαρξη και το συνεργατικό παιχνίδι, καθώς και η διαχείριση των συναισθημάτων όταν δεν ήταν πάντα οι «νικητές» σε ένα ομαδικό παιχνίδι, ήταν ανάμεσα στα σημαντικότερα αποτελέσματα του σχεδίου δράσης. Ως ουσιαστικότερο αποτέλεσμα κρίνουμε πως είναι η ευαισθητοποίηση των παιδιών μέσα από το συγκεκριμένο σχέδιο δράσης για τη σημασία έκφρασης των συναισθημάτων τους με ήρεμο και πολιτισμένο τρόπο, η καλλιέργεια του σεβασμού προς τη διαφορετικότητα, η κατανόηση της σημασίας της συνεργασίας και της δημιουργικής συνύπαρξης για την επίτευξη του βέλτιστου δυνατού αποτελέσματος και η ανάγκη αποφυγής αποκλεισμού ή περιθωριοποίησης κάποιου/ων από τα μέλη της ομάδας της τάξης. Αξίες που θα συνοδεύουν τα παιδιά στον διάβα της σχολικής τους ζωής και θα τα βοηθούν να επαναπροσδιορίζουν συμπεριφορές και στάσεις στις δύσκολες καταστάσεις.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Το γεγονός αυτό, πέρα από την προφανή ανωριμότητα που πολλές φορές επέδειχναν τα νήπια στην αντιμετώπιση των κρίσιμων καταστάσεων (μικροσυγκρούσεων, διαφωνιών ή τσακωμών), ήταν άμεσα συνυφασμένο με τη δυσκολία των παιδιών να προσαρμοστούν στο περιβάλλον της τάξης, να αποδεχθούν κανόνες της ομάδας, να τους ακολουθήσουν συλλογικά.

Επιπλέον, είναι γεγονός πως τα νέα δεδομένα του Νέου Αναλυτικού Προγράμματος, τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων (ΕΔ), η εισαγωγή της Αγγλικής Γλώσσας και παράλληλα την υλοποίηση 3 καινοτόμων εκπαιδευτικών προγραμμάτων 5 μηνών [2 Πολιτιστικών Θεμάτων (ΠΘ) & 1 Αγωγής Υγείας (ΑΥ)], έκανε πολύ συχνά το διδακτικό προσωπικό της σχολικής μονάδας να αισθανθεί μεγάλη πίεση κατά την προσπάθεια σχεδιασμού, εφαρμογής, υλοποίησης και ολοκληρωμένης αποπεράτωσης του σχεδίου δράσης. Χωρίς αμφιβολία, ήταν πολλά τα απολύτως καινούρια δεδομένα, με αποτέλεσμα να δυσκολεύει σημαντικά η διδακτική πρακτική και βέβαια η προσαρμογή τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των μαθητών σε αυτά.

Το πλήθος των γραφειοκρατικών διαδικασιών που πλαισιώνουν μάλιστα όλες τις προαναφερθείσες δράσεις, δημιούργησε ενίοτε κάποιες δυσκολίες στην προσπάθεια ολοκλήρωσης του σχεδίου δράσης.

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

Για την υλοποίηση του σχεδίου δράσης διαμορφώθηκαν δύο σύντομα έντυπα-ερωτηματολόγια που δόθηκαν στους γονείς το ένα στην αρχική και το άλλο στην τελική φάση της εφαρμογής του σχεδίου δράσης. Στα πλαίσια των παραπάνω δραστηριοτήτων και δράσεων, δημιουργήθηκαν δύο padlet: α) ένα των αγγλικών και β) ένα ΘΕ, ΕΔ και ΠΘ ΑΥ, τα οποία είναι αναρτημένα στις σελίδες του σχολικού ιστολογίου, φωτογραφικό υλικό, e-διαδραστικά παιχνίδια με διάφορες εφαρμογές (e-me, learningapps.org κ.ά.), φύλλα εργασιών και αξιολόγησης, χειροτεχνίες, κατασκευές, e-ερωτηματολόγια αυτοαξιολόγησης μαθητών (Google Forms, learningapps.org), ηλεκτρονικές και εικαστικές αφίσες, κόμικς, συννεφόλεξα κ.ά.

Αξιοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό το υλικό του ΙΕΠ αναφορικά με το Βασικό Πλαίσιο, τον Εκπαιδευτικό Σχεδιασμό και τη Μεθοδολογία Εφαρμογής καθώς και τα παραδείγματα Σχεδίων Δράσης που είναι αναρτημένα στην πλατφόρμα του ΙΕΠ.

Επιπλέον, αξιοποιήθηκαν οι δραστηριότητες των δύο Εργαστηρίων Δεξιοτήτων (ΕΔ) με τίτλους «Κι αν ήμουν εγώ;», «Δεν μαλώνω, δεν μαλώνω αγκαλιά μεγάλη απλώνω», του καινοτόμου προγράμματος Πολιτιστικών Θεμάτων (ΠΘ) με τίτλο «Η μάθηση μέσα από το παιχνίδι» καθώς και των διάφορων Θεματικών Ενοτήτων

(ΘΕ). Οι δραστηριότητες αυτές εστιάζονται στην ανάπτυξη της κοινωνικής ευαισθησίας, σεβασμού και κατανόησης των διαφορετικότητων, στο συμβιβασμό και στη διευθέτηση των συγκρούσεων μεταξύ των μαθητών, στην καλλιέργεια θετικών σχέσεων (ομαδικές δραστηριότητες, ομαδικά παιχνίδια), στην ενίσχυση της ανοικτής επικοινωνίας μεταξύ μαθητών (συζήτηση σε ομάδες ή στην παρεούλα), στην αναγνώριση και πρόληψη του εκφοβισμού, στην προώθηση της συμπαράστασης, καθώς και στη συνεργασία των γονέων και κηδεμόνων για την επίτευξη των στόχων όπως αναφέρονται στα αντίστοιχα σχέδια δράσης.

Σχετικές αναρτήσεις στο: <https://blogs.sch.gr/3nipparam/> <https://padlet.com/kaititsiliakou/2023-24-qaves4wcf11y7j9> <https://padlet.com/tanidou/my-english-class-42q20itjs6837ryq>

Επιμορφώσεις που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Συναντήσεις με τους γονείς και κηδεμόνες για την επίτευξη των στόχων, την υλοποίηση του σχεδίου δράσης που αφορά τη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ των μαθητών και χορήγηση σχετικού υλικού. Πολλές από τις προτάσεις των γονέων αξιοποιήθηκαν κατά την εφαρμογή του παρόντος σχεδίου δράσης. Επιπλέον, η συστηματική παρατήρηση των παιδιών τόσο από τους εκπαιδευτικούς, όσο και από τους γονείς, καθώς και οι συζητήσεις που έγιναν είτε κατά τις συγκεντρώσεις Συλλόγου Διδασκόντων με τους γονείς είτε κατά τις ατομικές συζητήσεις (δια ζώσης, τηλεφωνικές, viber) των γονέων με τους εκπαιδευτικούς του σχολείου, θεωρούμε ότι ενίσχυσε ακόμα περισσότερο τη «ροή» υλοποίησης του προγράμματος. (Βιβλίο Πρακτικών του Συλλόγου Διδασκόντων, Ημερολόγιο Σχολικής Ζωής, Αναρτήσεις σχετικών επιμορφωτικών βίντεο και υλικού στους παρακάτω συνδέσμους:

- α) <https://blogs.sch.gr/3nipparam/stop-bullying-yliko-gia-goneis/>
- β) <https://blogs.sch.gr/3nipparam/diacheirisi-anepithymitis-symperiforas-ton-paidion/>
- γ) <https://blogs.sch.gr/3nipparam/rota-to-chamogelo-vinteo-me-psychologoys-apo-to-chamogelo-toy-paidioy/>
- δ) <https://blogs.sch.gr/3nipparam/ypostirizontas-ti-didaskalia-me-mathites-roma-stin-taxi>